

Jak řešit ceny energií? Radí Markéta Zemanová z ERÚ

Situace ve světě je nestabilní, což má přímý vliv na ceny energií. Je namístě se proto bát zdražení dodávek elektřiny či plynu? Může k němu obchodník sáhnout i v případě, že s ním máme podepsanou smlouvu? A musíme ho akceptovat? Na tyto a další související věci jsme se ptali Markéty Zemanové, právničky a členky Rady Energetického regulačního úřadu (ERÚ).

Jak na mě coby zákazníka dopadá situace na velkoobchodních trzích s energiemi, o které v médiích čtu dnes a denně?

Pokud máte smlouvu na dobu určitou s fixovanou cenou, nedopadá na vás momentálně nijak. Dodavatel totiž po dobu fixace musí držet stále stejnou cenu. V případě, že máte smlouvu na dobu neurčitou, obchodník vám dodávku standardně zdražit může. Musí vám to ale oznámit minimálně s třicetidenním předstihem, a vy, pokud se změnou nesouhlasíte, můžete až do desátého dne před její účinností smlouvu ukončit. Vzory výpovědí najdete na webu ERÚ.

Předtím, než smlouvu vypovím, bych si ale měl najít nového obchodníka. Projít všemožné nabídky mi zabere spoustu času...

Naštěstí existuje náš nezávislý srovnávač (srovnac.eru.gov.cz), který tuto práci udělá za vás. Stačí vyplnit základní údaje, případně nahrát poslední vyúčtování, a během několika vteřin máte k dispozici všechny nabídky seřazené podle ceny. Pokud chcete konkrétní typ produktu, například dvouletou smlouvu s fixací ceny po celou dobu jejího trvání, můžete si rovnou vyfiltrovat jen tyto nabídky.

A pak si jen jednoduše zvolím tu nejlevnější?

Nedoporučovala bych to dělat takto automaticky. V první řadě je určitě dobré prověřit si dodavatele. Najít si na něj recenze, oslovit známé, jestli s ním nemají zkušenost, a podobně. Následně se vyplatí opravdu pozorně přečíst všechny důležité dokumenty týkající se produktu. Přimo z webu našeho srovnávače si můžete stáhnout ceník, obchodní podmínky i smlouvu, je tam obsažen rovněž proklik přímo na web dodavatele.

Kdybych to neudělal, vystavuji se nějakému riziku?

Riziko, že dodavatel bude spoléhat na nějakou „kličku“, bohužel opravdu existuje. Narážíme například na to, že cena není garantována po celou dobu trvání smlouvy, byť by to člověk už podle názvu produktu čekal. Například „Fix 24“ tak nemusí znamenat, že cena zůstane stejná po celých 24 měsících trvání smlouvy. Těto nesnázi lze ale předejít filtrací, o které jsem už mluvila. Dalším nešvarem je nevýhodná prolongace, tedy automatické pokračování smlouvy za horších podmínek.

Co konkrétně to znamená?

Představte si, že uzavřete smlouvu na už zmíněných 24 měsíců. Poté, co tato doba uplyne, dojde k automatickému prodloužení smlouvy za předem stanovených podmínek. To je naprosto běžný postup. V některých případech ale podmínky už nejsou stejné a dojde například právě ke zvýšení ceny za dodávku.

Když se mi stane, že tuto „kličku“ přehlédnu, jsem pak odsouzen k tomu, že budu mít drahé energie třeba i několik dalších let?

Naštěstí nejste. Na blížící se prolongaci vás obchodník musí upozornit, a to

nejméně třicet dní předem. Musí vám oznámit jak cenu za dodávku, tak výši smluvní pokuty v případě předčasného ukončení smlouvy a dobu, na kterou se smlouva prodlužuje. Pokud nesouhlasíte, můžete smlouvu až do dvacátého dne před jejím uplynutím vypovědět.

Často varujete před nepoctivými zprostředkovateli, takzvanými energošmejdy. Ti nabízejí, že za mě dodavatele změni a zajistí mi levnější energie, aniž bych se musel snažit. Proč před nimi být ve střehu?

Ve zkratce proto, že jim nejde o naše blaho, ale o vlastní provize. Typické je, že vám zazvoní u dveří, aniž by se dopředu ohlásili, a naslibují vám doslova modré z nebe. Především chtějí, abyste jim všechno podepsal hned na místě, sázejí tedy na to, že tak učiníte bez většího rozmyšlení. Často také dávají sliby, které ve skutečnosti nemohou splnit, například že při předčasné změně dodavatele nebudete muset platit smluvní pokutu. Ta ale vyplývá ze smlouvy, a oni

nemají žádné zákonné možnosti, aby tomu zabránili.

Používají energošmejdi nějaké speciální triky?

Těch je bohužel celá řada. Například vám podstrčí jakýsi dokument, o kterém tvrdí, že jde o pouhé potvrzení schůzky či o přihlášku do spotřebitelské soutěže o zajímavé ceny. Ve skutečnosti ovšem jde o zprostředkovatelskou smlouvu a o plnou moc k tomu, že za vás mohou podepsat smlouvu na dodávku energií. Mnohdy si navíc po skončení „návštěvy“ odnášejí všechny podepsané dokumenty. Vy pak nevíte, co jste podepsal, a můžete po nějakou dobu žít v domněnání, že opravdu šlo o něco nezávazného.

Jak se problémům vyhnout?

V první řadě platí, že dobré nabídky neklepou na dveře. Pokud u vás tedy někdo zazvoní s tím, že pro vás má skvělou možnost, jak ušetřit, ale je potřeba se rozhodnout okamžitě, vůbec

se s ním nebavte. Případně si vezměte čas na rozmyšlenou, rozhodně nic nepodepisujte mezi dveřmi! Jak už jsem zmínila – a opět to zopakuji –, všechno si pečlivě přečtěte. V případě, že narazíte na cokoli nejasného, ptejte se. Jestliže nedostanete uspokojivou odpověď nebo ve smlouvě objevíte vícero nesrozumitelných formulací, doporučovala bych ji raději neuzavírat a poohlédnout se jinde.

A co když už jsem chyboval a nevýhodnou smlouvu jsem podepsal?

Pokud jste smlouvu na dodávku energií uzavřel mimo pobočku dodavatele či online přes počítač nebo telefon, můžete ji ukončit až do patnáctého dne od zahájení dodávek. Smlouvu se samotným zprostředkovatelem můžete vypovědět kdykoliv, bez výpovědní doby a bez jakýchkoli sankcí. Situaci tedy často lze zachránit, i když jste udělal chybu. Je ale potřeba řešení neodkládat, jednat rychle a být aktivní. ■